

Toetsing

Flora- en faunawet voor een beoogde

bouwlocatie in een park te Emmeloord.

TOETSING FLORA- EN FAUNAWET VOOR EEN BEOOGDE BOUWLOCATIE IN EEN
PARK TE EMMELOORD.

©

Gebruik en overname van gegevens
alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

*Buro Bakker (2006);
Toetsing Flora- en faunawet voor een beoogde bouwlocatie in een park te Emmeloord.
Buro Bakker adviesburo voor ecologie te Assen,
in opdracht van Gemeente Noordoostpolder*

in opdracht van:

GEMEENTE NOORDOOSTPOLDER

Contactpersoon:

MEVR. J. BIJLSMA

uitgevoerd door:

BURO BAKKER ADVIESBURO VOOR ECOLOGIE

Weiersloop 9 Postbus 10034 9400 CA Assen tel. 0592-313389 fax. 0592-314643

Projectleiding:
Ing. J.R. Offereins

Veldwerk & rapportage:
Ing. R. Zwerver

Inhoud

1	INLEIDING	1
1.1	AANLEIDING	1
1.2	OPZET	1
1.3	DE FLORA- EN FAUNAWET.....	1
1.4	DE VOGELRICHTLIJN	2
1.5	DE HABITATRICHTLIJN	2
1.6	RODE LIJSTEN.....	2
2	FLORA EN FAUNA OP DE LOCATIE	3
2.1	TERREINKARAKTERISTIEK.....	3
2.2	FLORA EN VEGETATIE	4
2.3	FAUNA	5
2.3.1	Vogels	5
2.3.2	Zoogdieren	5
2.3.3	Herpetofauna en vissen	5
2.3.4	Overige fauna.....	5
3	CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES VAN DE FLORA- EN FAUNAWET	6
3.1.1	Samenvatting beschermde soorten	6
3.2	GEVOLGEN VAN DE INGREEP	6
3.3	MOGELIJKHEDEN VOOR MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN.....	6
3.4	CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES	7

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Ten behoeve van de nieuwbouwplannen in een park in het centrum van Emmeloord heeft Buro Bakker van de gemeente Noordoostpolder de opdracht gekregen het park aan de Koningin Julianastraat te inspecteren op de eventuele aanwezigheid van beschermde flora en fauna.

1.2 OPZET

Buro Bakker is gevraagd op basis van een veldbezoek en ecologisch inzicht een beschouwing op te stellen over de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Daarmee worden soorten bedoeld die worden beschermd door de Flora- en faunawet, de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn.

Op 19 april 2006 is een bezoek aan het gebied gebracht. Daarbij is gelet op beschermde flora en fauna. Ten aanzien van het voorkomen van beschermde flora, vogels, amfibieën, zoogdieren en overige fauna in het onderzoeksgebied zijn tijdens het veldbezoek waarnemingen gedaan of is een inschatting gemaakt.

1.3 DE FLORA- EN FAUNAWET

Door de in april 2002 in werking getreden Flora- en faunawet is de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. Het doel van de wet is om in het wild levende planten en dieren te beschermen. Voor dit project zijn de volgende artikelen van de wet relevant:

- Artikel 2 legt een zorgplicht op. Dat houdt in dat ingrepen zodanig worden uitgevoerd dat de beïnvloeding van de in het wild levende soorten planten en dieren minimaal is.
- Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
- Artikel 9 verbiedt het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren.
- Artikel 10 verbiedt het verontrusten van beschermde dieren.
- Artikel 11 verbiedt het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten of holen van beschermde inheemse dieren.
- Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

Een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 is gepubliceerd in het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 501 op 19 oktober 2004 en deze is van kracht geworden op 25 februari j.l. Deze AMvB regelt onder meer de manier waarop voor planten- en diersoorten vrijstelling kan worden verkregen. Hierbij worden drie beschermingsregimes onderscheiden:

Categorie 1: Hieronder vallen de zogenaamde tabel 1-soorten. Dit betreft een aantal beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt op voorhand een vrijstelling, mits bij ingrepen sprake is van een bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als hier niet aan voldaan is, moet er een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van in standhouding van de soort' (de zgn. lichte toets).

Categorie 2: Hieronder vallen de zgn. tabel 2-soorten: beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar waarvoor eerst een gedragscode moet worden opgesteld. Deze gedragscode wordt door de sector of de ondernemer opgesteld, en door de minister van LNV getoetst. Totdat deze

gedragscode is goedgekeurd zal voor soorten uit deze categorie ontheffing aangevraagd moeten worden. Hierbij wordt dan de lichte toets gehanteerd.

Categorie 3: Hieronder vallen de zgn. tabel 3-soorten. Dit zijn soorten die vermeld zijn in bijlage 1 van bovengenoemde AMvB, alsmede soorten die voorkomen in bijlage IV van de Habitatrictlijn en die daardoor een strikte bescherming genieten. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Aan alle drie de criteria moet worden voldaan. Deze vormen gezamenlijk de zgn. uitgebreide toets.

Vogels: Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Alle vogels zijn gelijk beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Een vrijstelling hiervoor is mogelijk als een gedragscode wordt toegepast. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. Indien deze gedragscode achterwege blijft is een ontheffing noodzakelijk en zal de uitgebreide toets worden toegepast (zie categorie 3).

1.4 DE VOGELRICHTLIJN

De Europese Vogelrichtlijn is verwerkt in de Flora- en faunawet. Dientengevolge zijn vrijwel alle vogelsoorten beschermd. Aanvragen of verlenen van ontheffingen is niet mogelijk. In de praktijk betekent dit overigens dat het vooral de broedtijd is die te allen tijde dient te worden ontzien.

In het kader van de Vogelrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen, waartoe het onderzoeksgebied niet behoort. Het dichtstbijzijnde Vogelrichtlijngebied is het IJsselmeer op zo'n 9 kilometer afstand.

1.5 DE HABITATRICHTLIJN

De Europese Habitatrictlijn is eveneens verwerkt in de Flora- en faunawet. In bijlage IV van de Habitatrictlijn zijn soorten opgenomen die strikt dienen te worden beschermd. Dit is slechts een deel van de soorten die beschermd is in het kader van de Flora- en faunawet. Deze categorie soorten heeft een (veel) strenger beschermingsregime dan de overige beschermde soorten.

In het kader van de Habitatrictlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen, waartoe het onderzoeksgebied niet behoort. Het dichtstbijzijnde Habitatrictlijngebied is natuurreservaat het Zwarte meer op zo'n 13 kilometer afstand.

1.6 RODE LIJSTEN

Soorten zijn opgenomen in Rode lijsten als ze worden bedreigd in hun voortbestaan. Dat wil echter niet altijd zeggen dat ze ook worden beschermd. Dat geldt zeker voor de flora. In dit rapport is aangegeven of de tijdens het onderzoek aangetroffen soorten op een Rode lijst staan.

2 FLORA EN FAUNA OP DE LOCATIE

2.1 TERREINKARAKTERISTIEK

Het onderzoeksgebied is gelegen aan de Koningin Julianastraat in het centrum van Emmeloord. Het onderzoeksgebied beslaat het gedeelte van het park dat is begroeid met gras, dit is ruwweg de helft van het park. Voor het overige bestaat het park uit plantsoen. Voor de volledigheid is het plantsoengedeelte ook meegenomen in het onderzoek. Verspreid over het gehele park staan bomen van circa 50 jaar oud. Openbare paden doorkruisen het terrein en er is een kunstwerk aanwezig op het graslandgedeelte. Het park wordt omgeven door bebouwing.

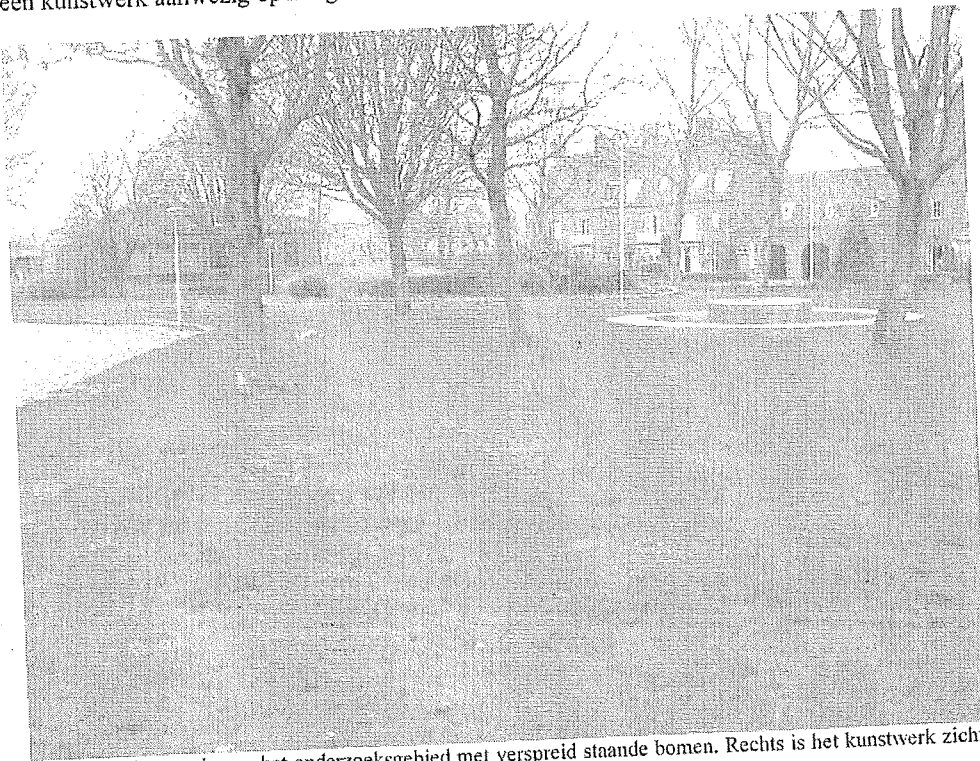

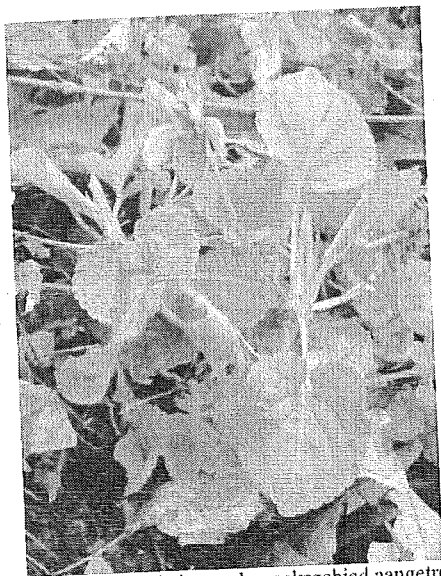
Fig 1: Een impressie van het onderzoeksgebied met verspreid staande bomen. Rechts is het kunstwerk zichtbaar.

2.2 FLORA EN VEGETATIE

Plantsoen		Grasland
Plataan	Maarts viooltje	Plataan
Hulst	Gewone waterranonkel	Zwarte els
Vlier	Grote brandnetel	Gewone esdoorn
Hazelaar	Ridderzuring	Ruw beemdgras
Zwarte els	Kweek	Engels raaigras
Klimop	Veldkers	Paardebloem
Paardekastanje	Canadase fijnstraal	Fopaardbei
Braam	Hondsdrif	Vogelmuur
Tulp	Grote weegbree	Engels raaigras
Straatgras	Kleefkruid	Witte klaver
		Madeliefje
		Kruipende boterbloem
		Maarts viooltje

Tabel 1: Waargenomen plantensoorten. Er groeien geen beschermde soorten.

Het plantsoengedeelte is grotendeels begroeid met laag blijvende gecultiveerde heesters. Verspreid staan bomen. Slechts een beperkte hoeveelheid kruiden weet zich tijdelijk te handhaven tussen de bodembedekkende heesters. Regelmatig onderhoud voorkomt de vestiging van kruiden. Hier en daar komt opslag van Vlier, Hulst en Hazelaar voor. Alle overige in het plantsoen aangetroffen soorten zijn algemeen en duiden op een voedselrijke bodem.

Figuur 2: Het in het onderzoeksgebied aangetroffen Maarts viooltje

Het graslandgedeelte van het park wordt gebruikt als honden uitlaatveldje. Ook hier zijn verspreid bomen aanwezig. Het grasland is vrij soortenarm en bestaat vooral uit Ruw beemdgras en Engels raaigras. Verder zijn een aantal algemene graslandkruiden aanwezig. Alle in het grasland aangetroffen soorten duiden op een voedselrijke bodem.

Er werden tijdens het veldbezoek geen door de Flora- en faunawet beschermde soorten aangetroffen. Alle aanwezige plantensoorten zijn algemeen tot zeer algemeen. Gezien de aard van het terrein is het aannemelijk dat in het verdere groeiseizoen beschermde planten niet zullen worden aangetroffen.

2.3 FAUNA

Gezien de aard en de ligging van het gebied zal slechts een beperkt aantal diersoorten binnen het onderzoeksgebied voorkomen. Hieronder zullen de aangetroffen en verwachte beschermde diersoorten per soortgroep worden behandeld.

2.3.1 VOGELS

Tijdens het veldbezoek werd een beperkt aantal vogels waargenomen. Kauw, Houtduif, Putter, Merel en Groenling werden gezien of zingend gehoord. De zang van vogels geldt als een territorium-indicerende waarneming ofwel een broedgeval. Behalve de Kauw zijn alle waargenomen vogels (mogelijke) broedvogels. Er werd een oud nest gevonden, vermoedelijk van een Zanglijster, een directe aanwijzing dat het park door broedvogels wordt gebruikt. Naast de aangetroffen soorten zal een aantal andere algemene vogels als Roodborst, Koolmees en Winterkoning, Zwartkop, Tjiftjaf en Fitis in het park tot broeden komen. In een dergelijk park als het onderzoeksgebied mag er van uit worden gegaan dat ieder voorjaar een behoorlijk aantal vogels tot broeden komt.

2.3.2 ZOOGDIEREN

Er werden tijdens het veldbezoek geen sporen van zoogdieren waargenomen. Een zeer beperkt aantal zoogdiersoorten zal naar verwachting wel gebruik maken van het onderzoeksgebied. Biotoop is aanwezig voor de Bosmuis, Bosspitsmuis en Huisspitsmuis. Strikt beschermde muizensoorten komen niet voor. Voor de Mol is biotoop aanwezig, molshopen werden echter niet aangetroffen. Derhalve mag er van uit worden gegaan dat de Mol niet in het gebied voorkomt. Voor de Egel is het terrein vermoedelijk iets te open. Bovendien worden Egels zelden meer in centra van dorpen en steden aangetroffen. De Egel komt naar verwachting niet voor.

Alle aanwezige bomen zijn bekeken op voor vleermuizen geschikte holtes. Deze werden niet aangetroffen. Verblijfplaatsen van strikt beschermde vleermuissoorten zijn derhalve niet aanwezig. Vermoedelijk zal het park wel door een aantal algemene soorten vleermuizen worden gebruikt als jachtgebied. Belangrijke vliegroutes zijn niet aanwezig.

Voor andere soorten zoogdieren is geen biotoop aanwezig.

2.3.3 HERPETOFAUNA EN VISSEN

Open water is op het onderzoeksterrein niet aanwezig, voortplanting van amfibieën kan niet plaats vinden. In de directe omgeving van het onderzoeksgebied is gezocht naar geschikte voortplantingswateren voor amfibieën. Deze werden niet gevonden. Daardoor is het onwaarschijnlijk dat amfibieën zoals de Gewone pad, Bruine kikker of Kleine watersalamander overwinteringsplaatsen hebben binnen de grenzen van het onderzoeksgebied.

Voor vissen en reptielen is geen biotoop aanwezig.

2.3.4 OVERIGE FAUNA

Tijdens het veldbezoek werd een aantal Duinslakken aangetroffen. Het hoofdvoedsel van de Zanglijster. Duinslakken zijn niet beschermd. Overige beschermde soorten zoals beschermde vlinders en libellen komen naar verwachting op het terrein niet voor.

3 CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES VAN DE FLORA- EN FAUNAWET

3.1.1 SAMENVATTING BESCHERMDE SOORTEN

Onderstaande tabel geeft voor de aangetroffen en vermoede beschermde soorten het beschermingsregime aan. Voor soorten uit de eerste categorie geldt een algehele vrijstelling. Voor de soorten uit de tweede en derde categorie dient over het algemeen ontheffing te worden aangevraagd. In § 3.4 wordt dit nader uitgewerkt.

Soortgroep	Soort	Type Waarneming	Cat.1	Cat.2	Cat.3
Zoogdieren	Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)	A	X		
	Bospitsmuis (<i>Sorex spec.</i>)	A	X		
	Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)	A	X		
Vogels	Alle soorten	B/C			X

Tabel 2: Overzicht van waargenomen of waarschijnlijk in het plangebied voorkomende beschermde fauna. Type waarneming: A=waarschijnlijk aanwezig, B=sporen/holen/nesten aanwezig, C=zichtwaarneming. Categorie 1=algemene maar beschermde soorten, Categorie 2=overige soorten, Categorie 3=strikt beschermde soorten (zie § 1.3).

3.2 GEVOLGEN VAN DE INGREEP

Door de werkzaamheden die met de verwijdering van het park en realisatie van de nieuwbouw gepaard gaan zal een aantal algemene zoogdieren worden gedood en/of hun hollen worden vernield of verstoord. Indien de werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd zullen broedvogels hinder van de werkzaamheden ondervinden.

3.3 MOGELIJKHEDEN VOOR MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden is het onvermijdelijk dat er individuen van de in tabel 2 genoemde algemene soorten zoogdieren het slachtoffer worden. De ingrepen zullen echter niet de totale populaties vernietigen. De meeste soorten zullen in de overblijvende landschappelijke structuren gunstige biotopen blijven vinden. Het gaat in dat geval om diersoorten waarvoor geldt dat met deze ingrepen de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet in het geding komt (categorie 1). Er kan derhalve worden gesteld dat met betrekking tot deze soortgroepen verdere compensatie niet nodig is. Mitigerende maatregelen die in het kader van de zorgplicht (artikel 2, Flora- en faunawet) kunnen worden getroffen zijn het ongeschikt maken van het terrein voor de algemene soorten. Dit kan hier door op de bouwlocatie de vegetatie kort af te maaien en plantsoen te verwijderen. Deze maatregel dient ten minste drie dagen voorafgaand aan de werkzaamheden te worden uitgevoerd. De meeste aanwezige algemene soorten zullen dan een gebied met meer dekking opzoeken.

Aanbevolen wordt om in de nieuwbouw voorzieningen te treffen voor gebouwbewonende dieren. Door een ruimte van circa twee centimeter achter daklijsten en de gevelbetimmering vrij te laten, worden verblijfplaatsen aan vleermuizen geboden. In combinatie met het omliggende plantsoen, aangeplant met zoveel mogelijk inheemse plantensoorten, kan dit een uitstekende basis voor vleermuizen vormen. Speciale dakpannen of inbouwstenen kunnen nestgelegenheid bieden aan Huismus en Gierzwaluw (www.waveka.nl). Deze aanbevelingen zijn geen verplichtingen inzake de Flora- en faunawet.

3.4 CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES

Individen van alle in tabel 2 genoemde soorten zoogdieren zullen bij de werkzaamheden worden gedood of verstoord. Overige beschermde flora en fauna zijn niet aangetroffen of te verwachten. Alle in tabel 2 genoemde soorten behoren tot categorie 1. Hiervan is de gunstige staat van instandhouding niet in het geding. Daarom geldt voor deze soorten een vrijstelling. Er hoeft derhalve geen ontheffing aangevraagd te worden. De algemene zorgplicht is voor deze soorten wel van kracht.

mei 2006

Met dank aan mevr. J. Bijlsma voor de prettige samenwerking.

Fotografie:
Rudmer Zwerver, Groningen.

Vormgeving:
Joop Striker, Assen

